

ORADEA-MARE (NAGYVARAD)
21 Martie st. v.
2 Aprile st. n.

Ese in fie-care dumineca.
Redacțiunea în
Közép-utca nr. 395.

Nr. 12.

ANUL XVIII.
1882.

Prețul pe un an 10 fl.
Pe ¹/₂ de an 5 fl.; pe ¹/₄
de an 2 fl. 70 cr.
Pentru România 2 galbeni.

Br. George Hormuzachi.

În nrl trecut înregistrăm șcirea tristă despre încetarea din viață a unui mare fiu al Bucovinei, a baronului George Hormuzachi.

Cu ocaziunea acésta voim să remprospetăm memoria acestui bărbat, publicându-i niște schițe biografice, la cari adaugem și portretul repausatului, așa precum se află acela în „Panteonul Român”.

Cel ce se ocupă cu starea culturală și publico-politică a românilor din Bucovina, acela va găsi în mica falangă a bărbaților cari au luptat și sacrificat pentru conservarea și înaintarea elementului românesc de acolo, numele Hormuzachi figurând pretotindene în toate mișcămintele de progres.

Familia Hormuzacheșilor mai ales este aceea familie, care prin membri ei: Eudocsiu, George și Alesandru au condus pe Românii bucovineni în toate silințele lor spre propășire în cauzele politice, bisericășcești, literare și sociale. Acésta familie nemuritoare inspirase și laureatului nostru poet Andrei Mureșan oda sublimă: „De n'a perit Românul”, care a devenit o mângâiere și o încurajare națională pentru toți românii.

Acésta familie se trage după mamă din familia Movileșcilor, din care au eșit odinioră nu numai domnitori vestiți în Moldova, ci și capi ai

bisericeii resăritene. Domnitorii Moldovei din familia Movila au fost următorii: Jeremia Movilă 1595—1607; Simeon Movilă 1607 - 1609; Constantin Movilă 1609—1610; Gavril Movilă 1618—1619; Moise Movilă 1630—1631. Iér cap bisericășce din acésta familie domnitoare a fost renumitul Petru Movilă, arhiepiscopul Chievlului, carele a pus temelía la academiile teologice din Rusia, și carele pe la anul 1642 singur a mântuit biserica resăritenă ortodocsă de eresul calvinășce.

Deposítara atător ênsușiri nobile, acésta familie ș-a împărțit fiii în tustrele provinciile române micănoptiale, în Basarabia, Bucovina și Moldova, ca așa să deștepte pretotindene spiritul vieții naționale cel amorțit în fatalitățile timpurilor trecute. Așa, ea a fost care a avut curagiul să dea în mai multe rânduri petițiuni

la împăratul, ca drepturile Bucovinei să se păstreze întocmai după patentul Domnului Moldovei Grigorie Ghica, în cari drepturi s'a aflat ea, când a venit sub Austria, la anul 1775. Eudocsiu Hormuzachi, vornicele familiei, a primit în casa sa cu brațe deschise pe toți românii din toate țările române; în acésta familie se desbăteau purure cele mai vitale interese ale națiunii române; toate inițiativele se făceau de acolo, căci acolo eră isvorul. Drept rezultat al acestora a fost despărțirea Bucovinei de Galíția și înființarea catedrei pentru limba și

Br. George Hormuzachi.

literatura română la gimnasiul superior din Cernăuți. Spre a da un avânt mai mare asigurării drepturilor politice, doi fii ai acestei familii: George și Alesandru fondară diarul „Bucovina“, în limba română și cea germână, dar diarul acesta nu peste mult încetă, nu încetă însă nici odată spiritul ager al acestei ilustre familii.

Br. George Hormuzachi s'a născut la 1818 în satul romantic Cernăuca. Studiile gimnasiale le făcù în Cernăuți, studiã cursul de drepturi la universitatea din Viena și intră în serviciu de stat, din care după doi ani eși, spre a se dedică cu totul cauzei naționale.

În absolutism George Hormuzachi se retrase pe un timp din viața politică, ocupându-se cu studii literare și conducând aspirările junilor patrioți formați prin învățatul profesor Pumnul, a cărui chemare la catedra limbei române, precum și înființarea acestei catedre la gimnasiul din Cernăuți, tot e lucrarea Hormuzacheșilor.

Renviând viața constituțională, capitala Bucovinei, Cernăuți, ș-aduse aminte de tribunul Bucovinei din 1848 și alese pe George Hormuzachi în dieta țerii, precum și în consiliul comunal.

Înființându-se Societatea pentru literatura și cultura poporului român în Bucovina, fu ales președinte al acesteia, în care calitate funcționa cu zel până la mörtea sa plânsă de tot românul adevărat.

În etern amintirea lui!

I. H.

A m o r u l.

eresc Amor cu aripioare,
Ciudat copil mai ești sub sörle!
Micuț, par că te-ai născut ieri,
Gigantic totuș la puteri.

Nebun și orb spun că tu ești,
Și totuș peste căți domnești!
Cu sceptru-ți ce stă dintr'un arc,
Tu ești 'ntregi lumii monarc.

Söraci, avuți, proști, învățați,
Păstori și regi, femei, bărbați,
Juni și bătrâni: sânt fericiți
A fi ai tei sclavi umiliți.

Și voia-ți toți, până trăesc,
Prin foc, prin apă o 'mplinesc;
Ba pentru tine, de ai dor,
Jertfesc voioși chiar viața lor.

Aici mfi tronuri se redică,
Lucesc... și 'n pulvere ier pică;
Al teu stă, numai, din vecie,
Și 'n veci puternic o sē fie.

Și nici nu deie Dumneșeu
S'apună cândva tronul teu;
Căci unde este domn ca tine
Sē facă 'n lume-atăta bine?!

Ah, cine are-a ta putere,
Sē vindece ori ce durere?
Sē șcie numai c'un cuvânt
Schimbă în raiu acest pământ?

Dar nici tiran nu-i sē 'nvenine
Atâte inimi, ca și tine,

Sē störcă, rișend cu plăcere,
Atâte lacrimi de durere.

Din cupa-ți cu aur suflată,
Ne faci ca sē gustăm de-odată
A raiului cereșci plăceri,
Și tôte-a iadului dureri.

Eram odată liber eu,
Ași și eu sânt, vai, sclavul teu;
Cătușile, ce-ai pus pe mine,
Din sinu-mi storc mfi de suspine.

O, crud Amor! fii cu 'ndurare
Și curmă lunga mea 'ntristare;
Ia-mi aste lanțuri blăstēmale,
Redă-mi ier scumpa libertate

Sēu ce șic? lasă totuș, lasă...
Le voiu purtă, ori cum m'apēsă.
Sē nu-mi iei lanțurile grele,
Sēu ie și viața mea cu ele

Petru Dulfu.

Mirēsă până la mörte.

— Novelă. —

(Urmare.)

Gina sări cu curiositate.

— Tu ești mirēsa lui Aga Stanciu!

Nastica o îmbrătoșă cu durere.

— Ascultă, Gină! Cel ce suferă, va șci durerea mea. Ascultă sē-ți spun și eu o poveste. Mai simplă, dar nu mai pușin durerösă.

— Ți-o spun eu, ânger bun! Ai iubit un bărbat mai vitēz și mai bun decât Hassan. A mers la luptă și ași zace prins la turci.

Bine că o spuse Gina, căci Nastica nu ar fi putut spune nici atăta. Ochii i s'a umplut de lacrimi și suspinele o nădușiau.

— Și tu cugeți, — continuă Gina, — că decă ți-ar trămite ție Dumneșeu un ânger, cum mi-a trămis mie, sē-i scape viața, cum mi-o-a scăpat a mea! Și ietă, ângerul ce-l va scăpă e lângă tine. Eu voiu sē ffu ângerul teu, precum ai fost tu ângerul meu.

Nastica cădù în genunchi naintea ei.

— Oh Gină, de ai iubit vr'odată, cugetă la acel amor; de ai avut bine, și vrei sē mulțamești lui Dumneșeu cel binefăcător; de ai milă de lacrimile unei mirese gelnice, scapă-l! Și eu...

Dar Gina o prinsē 'n brațe, o strinsē cu dragoste de soră și-i dișe cu ton sentimental dar resolută:

— O vietă și o ură mai am încă din tot ce am avut. Cu viața ți-s datöre ție, cu ura i-s datöre lui Hassan. Ângerul cel luminat al binefacerii și ângerul negru al resbunării imi vor fi tovarășe și povățuitoare, cu acești doi pornesc, și-l voiu scăpă.

Și Gina avea un amor nemărginit, o ură nemărginită, și o energie de fer.

Până ce curse povestea, a eșit și dorile. Lumina lor desēmă o glorie pe lângă ele, și zefirul demineții viniă sē le ușce lacrimile.

Gina se scolă.

— Ce vrei, frumoșă Gină?

— Sē mergem, timpul e scurt.

— Unde?

— Sē-l scăpăm!

— Acum, diua?

— Ei soră, mai avem lucru. Vino!

Și au pornit.

Și au alergat totă ziua. Din mal în sat, din sat la mal, dela colibă la colibă, dela om la om.

Și pe sêră au fost gata. Și-au procurat tot ce li-a trebuit.

Și-au câștigat o luntre. Aceea o-a decorat asemenea unei luntre de seraiu.

Cu pânuri orientale, cu covore de China, cu balțuri întraurite, și cu semnul semilunei. Le-au adunat cum le-a putut, dar le-au adunat.

Când a fost gata luntrea, Gina se întorse către Nastica.

— Soră dragă, știi tu mână o luntre peste Dunăre?

— Știu! — răspuse Nastica.

Cum se nu știe? Să mână o luntre dincolo la Stanciu!

— Bine, — țise Gina. Acuma haid să ne îmbrăcăm!

Și se îmbrăcară. Cu haine culese și aninate și infirate de ele. Le-au îmbrăcat peste a le lor.

Gina se îmbrăcă, și când fu gata, Nastica o sărută. Eră o hadină din seraiu, o minune.

Apoi se îmbrăcă Nastica. Ea eră un sclav negru. Cu fața mângită negru, și cu turban pe cap.

— Nastică, — țise Gina. Eu voi fi hadină, tu vei fi sclavul meu.

— Bine, — țise Nastica.

După ce a înoptat, se puseră pe luntre. Bulcea stătea pe mal.

— Bulcea, — țise Gina. Trei ênși am fi pré mulți, tu rămâni aci în rezervă. De vom rentornă, ne vei vedé; ier de nu: fă ce te va învăța mintea ta, credința ta, și Dumneșeu!

Și porniră.

Hei, Gina eră fêtă capricioasă când eră la culmea binelui. Eră dină, fec, sirenă, și stăpâniă pe Hassan. Umblă nôte pe Dunăre și făcea nebunii ca un copil desmerdat. Avea un ânel cu diamante, și 'n ânel un cap de om, capul lui Hassan. Și cel ce vedea acel ânel, se 'nchină și se proșternea la picioarele Ginei. Căci capul acel din ânel încă eră cap capricios. Capriciul capului aceluia costă vieți multe câte odată.

Ele porniră cu luntrea.

Dunărea eră lină, luntrea mergea ușor. Nu s'au oprit până ce a trecut dincolo. Au trecut fără pedecă.

Când se apropiară către turnul întunecos, Nastica mergea încet și pânditóre.

— Repede Nastică, curagiu; căci frica ne vinde! Nastica îndoi puterile, și ajunseră la mal sub zid. Lângă mal se legănă o luntre turcescă. În luntre dormiau trândavi patru spahi.

Călătorele nôte se apropiară de ei. Gina ținea în mână o vargă subțire, la capet cu pênă de păun.

Trecând pe lângă luntre, croi una bună pe spațele unuia.

— Dormiți mișei? Devisa!

— Cel lovit se tređi. Vêđu caicul din seraiu și pe hadina, și răspuse înspăimântat:

— Allah și profetul! Și salută.

Așu dară „Allah și profetul“ e devisă. Cu un paș mai aprôpe de țel.

Gina se restornă a lene în caic, și porniră pe lângă mal în sus.

La un loc stătură.

Gina se redică din caic și sări pe mal.

— Nastico, — țise ea. Stăi aci. De nu voi rentornă timp de o oră: mergi și scapă în câtrău te va îndreptă Dumneșeu!

Și porni.

Nastica remase singură. Speranța o redică în cer, și frica de sôrtea lui Stanciu o cufundă în fundul apei.

Tôte erau line și tăcute, numai strigătul sentinelei se auđiă din când în când de a lungul malului. Malul românesc nu se vedea. Nu cunoșcea nici mal, nici val. Stătea singură, neșciind unde, și ce va ajunge?

O oră în această stare — o vecinicie în iad!

După un timp ietă, pe sub mal se iveșce o luntre mare cu o cêtă de spahi. Erău în arme grele, ca și când ar porni la atac.

Nastica observă luntrea. Armele stăteau redicate în sus și străluciau.

— Gina e prinsă, — cugetă ea, și dădă din velsă.

Luntrița ei eră mică și ușoră și lunecă ca săgéta.

Eși pe Dunăre, și spahi nu o urmăriră, ci se opriră la vadul unde stătuse ea.

— I țin calea, — cugetă ea; și dădă a 'ncecă să se apropie la alt vad.

Dar se apropiă de — desperare.

Cât timp stătuse ea sub mal, miliția turcescă ocupă malul de alungul cu luntre încărcate bine.

S'a întemplat ceva, dar ce, nu se putea șci.

Ce să facă? Se legănă încet pe apă și așteptă un semn, sêu ce, așteptă ce va aduce sôrtea.

Până ce se întemplară aceste, Gina eră pe cale.

Cam la timp de o oră — dela mal într'o mică depărtare stăteau dôte figure negre, și șoptiau încet — Aga Stanciu cu Gina.

— Nu șciu ce s'a întemplat, — țise Gina, — dar malul e cuprins de turci. Noi trebuie să încungiorăm, să eșim afară din cercul soldaților, se dăm de o luntre și să trecem Dunărea. Ietă, doi tovarăși cunoșcuți Aga Stanciu, dôte pistole, pune-le la brêu și pornim.

Cealaltă figură luă pistolele, le puse 'n brêu și porniră. O hadină nefericită cu un rob fericit.

Hadina eră tristă. Cugetă la sôrtea Nasticeii — ce se va fi ales cu ea? Dar nici un semn, nici o alarmă — deci speră că Nastica va fi scăpat și i așteptă pe malul românesc.

Timp de o oră fure la mal.

Noroc —

Căci în aceeași sêră târđiu sosi mandatul Sultanului la Hassan comandantul, să trămită pe Aga Stanciu la Stambul sub escortă militară.

Sultanul a fost defipt locul la porțile seraiului, unde se se pună capul lui Aga Stanciu. Se vedă tot credinciosul muzulman capul aceluia ghiar ce a aruncat cu tină în stêgurile otomane.

Mandatul Sultanului eră mandat turcesc. Acela e de îndeplinit când soșeșce — ziua nôte; acela nu așteptă.

Și Hassan șciă ce plăteșce un mandat din divan.

Deci trămise pe Aga Selim, un căpitan îndrêsneț și isteț, să încungiore turnul robilor cu o escortă militară, într'un cerc strins. Să scôtă pe Aga Stanciu, și să-l pornescă la Stambul. Încă în acea nôte.

Selim împlini mandatul. Încunjură turnul, apoi intră la comandantele ce ținea paza peste captivi.

Selim intră și-i arêtă ordinul lui Hassan.

— Să-mi dai pe Aga Stanciu!

Porcolabul făcù o față lungă, și privi la el. Pêrul i eră redicat — cât avea — în vèrvul capului, se părea că nu s'a peptenat ađi.

— Aga Stanciu?

— Târđiu auđi! Să-mi dai pe Aga Stanciu!

— Aga Stanciu a eșit!

Selim păși doi pași îndêrêpt.

— Să-ți pice limba, nefericitele!

— L'am dat la ordinul vitêzului Hassan.

— Dar ietă ordinul aci! — duse Selim bătând cu palma pe hârtia ce o ținea în mână.

— Ei, Agă vitéz. Noi mai cunoșcem și alte ordine. Ordine tari ce le pòrtă deitele grecești. O hadină îmi aretă ânclul ce pòrtă capul lui Hassan. Nu cunoști tu acest ordin?

Selim se bătù cu palma peste frunte ca un nebun.

— La arme! Trădare! La arme! Dați sèmnul, bateți alarmă, spahii la gónă! — strigà Selim desperat, și eși.

— — — — —
Aga Stanciu și frumòsa hadină își aflase o luntre și se puseră pe ea.

Când erau la mijlocul Dunării zăriră din sus de ei o luntre ce viniă pe apă în jos cătră ei.

— O luntre, — duse Gina.

— Dăm din vèslă! — răspuse Aga Stanciu. Turcii au cuprins turnul într'un cerc de spahi, și luntrea încunjură pe lângă cercul soldaților. Sè tem că voi scăpă. Lasă sè umble turculețul.

Se fi șciut Stanciu că aceea e Nastica, singură pe luntre, așteptându-l între chinurile morții!

Dar sòrtea se jòcă cu omul ca vèntul cu frunđa plopului.

Când trecură dela mijlocul Dunării cătră malul românesc se auđi un tun. Semnalul.

Apoi se auđi bătèndu-se alarmă de a lungul malului.

Stanciu și cu Gina într'asta ajunseră la mal și descălecară.

În mal i așteptă Bulcea.

Când i vedù descăleicând, îngălbini ca cèra. Nastica nu eră între ei.

Aga Stanciu se apropià de el. Voiă sè-l strîngă în brațe, sè-l strîngă cu lacrimi de bucurie, dar și el deveni palid.

— Bulcea, unde e Nastica?

Bulcea aretă cu mâna spre malul turcilor.

— Acolo, — duse.

Stanciu stătù și privi în ochii lui încordat ca un nebun. Apoi într'o clipă căđù pe pământ ca lovit de tresnet.

Bulcea 'ngenunchià lângă el.

Când își vini în ori, Gina se scolà, și întinđend mâna lui Stanciu, duse:

— Aga Stanciu! Gina nu și-a finit rolul. Eu merg, și o voi scăpă.

Atâta duse, și porni.

* * *

Trecură câteva zile.

În Sтамbul, la una din fereștile seraiului împèrătesc stătea o hadină frumòsă, și privià fantastic peste Bospor.

Eră Gina!

Și departe, pe malul Dunării, în seraiul vitèzului Hassan stătea o fètă palidă în haină albă de mirésă, și privià cu dor peste Dunăre, cătră cele maluri ce abiă le zăriă.

Eră Nastica!

Prinsă nóptea pe Dunăre, ea fu condusă la Hassan. El o privi, și o află frumòsă.

Și află, că e nebulie a căleá flòrea în picioare până a nu o mirosi. Și flòrea e frumòsă, și-i tinèră, și albă ca spuma mării. Avea foc în ochi și fragi pe gură. Și lui Hassan i eră drag ce e frumos. Eră turc, și turcul șcie prețui frumosul.

Și unde eră Aga Stanciu?

Pe șesurile întinse ale țèrii, din sat în sat, din

dél în vale, din vale 'n dél — alergă un om, cu armăsiuril în spume, cu tunet în gură, cu foc în ochi.

Eră o umbră, dar umbră de bărbat; eră un nebun, dar eră semiđeu.

Adună óste. Óspeți de nuntă, sè mèrgă după mirésă.

Gina pe malul Bosporului, Nastica pe malul Dunării, și Stanciu pe malul — desperării.

*

Marele Sultan ședea pe o sofă în harem. Lângă el ședea Gina cea mai frumòsă hadină pe pământ.

Sultanul privià în lumina celor dòne stele ce străluciau ca focul, și se delectă în zimbetul celor dòne buze, ca și care n'a mai depins pictor pe acest pământ.

Hadina ședea la picioarele lui tăvălită voluptuos pe un covor oriental, și privià în fața Sultanului Murat, aprofundată ca și îmbètată de frumseța și de dragul lui.

— Puternice Sultane, lucèferul și gloria tuturor credincioșilor muzulmani! Spune-mi cine e mai fericit pe acest pământ?

Sultanul o bătù peste obraze cu o pènă de păun, desmerdându-o.

Ce mai întrebare! Cine sè fie mai fericit decât Sultanul pe acest pământ? Jumètatea celor trei părți a pământului i se 'nchină, domn peste vieță și mórte, stăpân pe uscat și pe mare. Trei sute de hadine în acèsta lume și promisiunile profetului pe cealaltă! Cine sè fie fericit ca Sultanul?

— Eu sînt tristă, Sultane, — continuà Gina. Eu sînt tristă, pentru ce nu ești tu cel mai fericit pe lume, tu, stéua la care eu me închin, lucèferul la care eu privesc, domnul și stăpânul la care se 'nchină regii și împèrații!

Sultanul o îmbrătoșă peste mijloc.

— Cine e mai fericit decât mine, frumòsă biulbiulică? — întrebă cu dragoste.

— Vitèzul Hassan! Hassan dîce, că el e cel mai fericit pe pământ. El e mai vitèz decât tine, are palasturi mai strălucite, harem mai bogat și hadine mai frumòse.

Murat încreți din frunte.

— Așă dîce Hassan?

— Așă dîce Hassan, puternice Dòmne! El defaimă gloria ta, și vorbeșce îngămfat. Dîce, că armele sînt în mâna lui și când va voi, va respi seraiul.

Fața Sultanului deveni palidă.

— Așă dîce Hassan?

— El nu împlinșce poruncile tale, puternice Dòmne, și ride de irada puternicului și gloriosului Sultan. Aga Stanciu, ghiaurul țî-a ucis vitejii tei pe malurile Dunării, țî-a aruncat umbră pe strălucirea ta, și țî-a aruncat cu tină stégurile tale. Hassan l'a prins...

Fața Sultanului se deschise puțin.

— Dar s'a ivit din țera ghiaurilor o fètă frumòsă la corturile vitèzului Hassan. Feta cea frumòsa a dîs: „Ietă, tinèră sînt și frumòsă — lasă liber pe Aga Stanciu, și eu sînt a ta.”

Sultanul zimbi. El șcià, că mandatul mersese la Hassan sè-i tràmità pe Aga Stanciu.

— Zimbeșci, puternice Sultane? Dar mai bine zimbeșce Aga Stanciu. El e liber. Și Hassan, îngămfatul petrece zile dulci colo la Dunăre, robit de amorul româncei amăgitòre.

Sultanul Murat III sări drept în picioare.

— Aga Stanciu liber?

— Liber — pentru o femeie frumòsă!

— Minți! — strigà infuriat.

— Dècă mint: me ucide!

Sultanul se repeđi pe use ca un tigru infuriat.

— Marele vizir! Marele vizir! Câni necredincioși! Ghiauri! — strigă Sultanul.

Capudan pașa se ivi cel dintâiu. Tremură ca varga.

— Marele vizir! Alérgă séu mori, câne! — strigă Sultanul.

Capudan pașa dispărù. Și-i părù bine, că merge cu cap cu tot.

Puțin timp — și se ivi marele vizir.

Sultanul dădu ordin, și intră în harem.

Comanda supremă peste trupele dela Dunăre o luă Ferat Mustafa, și acesta se ivi la Rusciuc.

Lui Hassan i sosi dela Sultanul un present turcesc — o sföră de mëtăsă, și 'n ȝua în care sosi noul comandant, Hassan fu mort.

Pe turcie! Scurt și bine.

(Finea va urmá.)

V. R. Buticescu.

Lumea cea mai bună.

(Fine.)

Veniți, stimații mei convoyageri, sé mai facem un avént prin univers, până la cele mai depártate mieđuin ale imperiului solar, până acolo, unde mult regretatul Le-Verrier s'a avéntat mai ántái cu admirabilul seu geniu, notându-și însé pe hártie posițiile principali, ce le-a observat până când a descálecat la portul presupus. Aici în depártare enormă de 460 milióne miriametri se aflá ultima sentinelă a sórelui, planeta Neptun, care umblá impregiurá domnului seu odată în timp de 165.6 ani de ai nóștri. Lumea acésta, pe care a descoperit-o maestósa matematică și a dat-o prédă instrumentelor fisicali, are suprafățá pe de 19, iér volum pe de 88 ori mai mare de cât páméntul, de óre ce radiul ei face 2839.25 miriametri. Alte caracteristice séu nu sânt nici de cât cunoscute, séu asupra-li se croesc numai la hypotese; de aceea nici cá putem face atari studie meritorice de pe acésta lume. Ajunge însé sé memorám cá, după ce dela Uran am véđut sórele pe de 360 ori mai mic de cât de pe pámént, de aici il vom vedé numai ca pe o stea puțin strălucitóre, care nu ni va însullá nici atáta alipire de Neptun, câtá am fi putut simți față de Uran. Ce anutimpuri, ce desime, ce atmosferá etc. sé aibá lumea ultimá a sistemului nostru solar, nu șcim; avem însé documente mai multe de cât unul pentru ca sé ni luám rémas bun și dela Neptun, sé nu conturbám linișcea ființelor, care se mulțumesc a figurá în împéráția lui Dđeu chiar și prin aceste ținuturi ultrasiberice. Cristofor Columb áncá a tot ínaintat, dará consoții sei erau pe aici sé-l arunce în mare. Eroul genues nu s'a depártat însé de cărarea pe care a pornit; a avut áșá dará destule documente care sé-i susținá speranța. Noi ne-am depártat însé de mult și de multe ori dela terenul pe care am pornit. Frénele, care ne mai țin legați de sóre, s'au subțiiat fórté, au devenit numai niște sirme fine, care se subtrag dela regiunea ochiului, și trec în domeniul microscopului. Gravitatea sórelui scade din ce în ce mai tare, sântem în periclu ca sé ne subtragem cu totul dela ínfluința ei și sé devenim prédá atracțiunii altor sori, altor masse poterice, care cine șcite decá nu au mai mult titlu de cât sórele nostru ca sé se numéscá fáclii aprinse în ínfinital univers?!
Sé ne lásám dará de sórtea aventurierilor, căci

in senibus est mutari consilium* și după atáte espe-riințe în multe privințe instructive sé ne întórcem iéráși cátrá légánul nostru natal; aici deprinși cu tóte ale páméntului sé ne punem o lécă în ordine și sé meditám

asupra lungei nóstre călétorii! Desbrácați de ori ce preocupáțiune sé ni ín fátoșám și caracteristicele páméntului și apoi, reasumánd momintele principali, sé urmeze de sine conclusiunea!

Véđut-am în călétoria nóstrá lumi de multe feluri. Am petrecut pe lume, unde sórele este de 7 ori mai mare de cât cum se vede pe pámént; ámblat-am și pe acolo, unde sórele apare de sute de ori mai mic. Colo am avut sé ne luptám cu niște rađi de ferbințelá ultratropicá, iér apoi în alte regiuni, pe lumile cele mai índepártate frigul nici cá se lasá a fi comparat cu cel de prin țéřile polari ale páméntului. Plimbatu-ne-am pe lumi care sânt mai dese de cât páméntul și erá sé ne cufundám aiurea, căci lumile respective sânt mai rari altele chiar și de cât apa nóstrá. Petrecut-am pe lumi, unde đilele și noptile se deosebesc numai puțin de ale páméntului, și iéráși în alte lumi ne-a suprins atát đilele cât și noptile cele și mai mici de cât jumétate de ale nóstre. Véđut-am anutimpuri mai scurte de cât ale nóstre, dar ín timpinátam și lungi de đeci de ani, ma! pe unele lumi ne-am convins, cá se ínteplá đile și nopti de mai mulți ani de ai nóștri. Aceste și d'al-deste curiosități ni s'au ín fátoșat în voyagul nostru prin colosala împéráție a sórelui. Permiteți-mi, cetitori predilecți, sé presupunem la olaltá, cá páméntul, lumea nóstrá, își ia pentru moment ori care posițiune de a celorlalalte lumi, sé vedem, care ni-ar mai conveni!

Presupunem ántái, cá páméntul se întórcé pe lângá sóre ca și luna pe lângá pámént; atunci jumétate suprafățá páméntului ar fi tot în umbrá, adecá ar fi un deșert de gheață, pe când cea alaltá parte ar avé pururá parte de rađe solari, adecá s'ar aprinde. Urmářile se pot pricepe fářá de încordare. Séu sé admitem, cá páméntul se mișcă în giurul sórelui ca și acum, dar nu și în giurul ossiei sale. Atunci fie-care punct al suprafetei ar avé đile de 6 luni și nopti asemenea de lungi, buná óră după cum se ínteplá cu regiunile polari între impregiurările presente. Cum ne-am simți de bine în đilele de o jumétate de an, apoi cu ce ne-am ocupá în nóptea tot atát de lungá, alle fantasia; noi ne mulțumim de plácerea ce ni s'ar oferí între astfel de impregiurári!

Sé mai admitem și pusețiunea, cá ecliptica și ecuatorul concad; de aici este adevérat, cá urmézá pe tótá fața páméntului đí și nópte într'o formá de lungá; apoi mai urmézá, cá páméntul s'ar bucurá de primáverá perpetuá, adecá n'ar mai esistá anutimpuri. Intensitatea radilor solari însé ar produce sub ecuator ferbințelá teribilá, iér prin țéřile cele mai índepártate de aici frigul cel ínfricoșat ar ínvelúi într'o cógiá ghiációșá páméntul cel stéřp; áșá dará numai o sfășie tare îngustá din fața páméntului ar fi acomodatá pentru susținerea vieții.

Séu presupunem în fine, cá ínclinarea eclipticei conține chiar 90°, adecá ecuatorul stá perpendicular spre orbita páméntului. În casul acesta la ínceptul verei pe emisfera nordicá sórele s'ar aflá chiar în zenitul polului nordic, fiind adecá emisfera sudicá íntrégá în umbrá. După trei luni de đile sórele s'ar aflá în zenitul ecuatorului, și peste tótá fața páméntului đíua ar fi egalá cu nóptea. După alte trei luni sórele va sta în zenitul polului sudic, iér emisfera nordicá íntrégá se va aflá în umbrá. De aici în colo se repețește procesul amintit, dar în sens invers. Fie-care punct al suprafetei páméntului ar avé odatá în an căldura cea mai mare și apoi frigul cel mai mare. Astfel de întocmire a ossiei páméntului numai consecințe triste ar séméná în urma sa pentru întreg organismul páménteán.

Nu ni convine dará, nici sé stee ossia páméntului perpendicular spre orbitá, nici decá se aflá în énsuși

planul orbitei! Mai avem însă și pusețiunea plecată a ossiei. Dar să vedem, care ar fi ânghiul cel mai favorabil, s'eu cât de tare trebuie să se plece ecuatorul spre ecliptică, pentru ca să ni rezultă de aici pusețiunea cea mai favoritoare? Să șicem, că ânghiul amintit conține 45°. În cusul acesta zona ferbinte s'ar estinde spre sud dela ecuador până la 45°; de aici în colo ar fi până la poli tot zonă rece pe amândouă emisferile, adecă zonă stêmperată nu ar esistă. Dēcă ni revocăm în memorie tot ce s'a făcut pe pământ în privința culturală chiar dela timpurile primitive, atunci aflăm că nici în zona cea ferbinte, dar nici în cea rece spiritul nu a putut obținé succese memoravere, din causă că frigul în grad mare este chiar așa de contrar activității omenesci, ca și căldura cea tropică. Putem șice dar, că fără de zonă stêmperată nu ne-am fi aventat nici odată la cultura moderna, care bine fiind înțelesă împărtășeșce din mână plină binecuvântări tuturor supușilor sei.

Ce consecințe ar provocă inclinarea eclipticei mai mare de cât 45° se pôte pricepe ușor, dēcă ținem cont de cele ce s'au șis în punctul acesta la Venus, și pe acele apoi le combinăm cu ceste amintite mai înainte.

Din tôte rezultă dar, că pusețiune mai favorabilă pentru noi nu pôte avé pământul. 23¹/₂° este unghiul cel mai nimerit pentru ca omenimea să se înnalte în cultură conform dispozițiunilor condiționate de organismul seu. Anghiul acela în intervaluri fôrte lungi se schimbă, dar nu trece peste 28°, nici îndêrēt nu se plēcă sub 18° (?); pôte că și aceste vacilări să fie neapêrat de lipsă pentru mai departe înnalțarea omenimei în cultură, s'eu ierăși altmintrea pentru aducerea aminte a omului, că densusul este numai om și nu-i este dat ca să se înnalte în sfere nepermise.

Vreți onorabili mei cetitori să apropiăm s'eu să depărtăm pământul dela sôre? Dar nu v'ați convins, că nici în apropiarea lui Mercur ori Venus, nici în depărtarea lui Marte, Jupiter, Saturn, Uran s'eu Neptun nu ni se oferă condițiuni mai favorabile pentru organismul nostru? Din contră neajunsele nôstre se înmulțesc în proporțiune cu depărtarea dela pământ cătră sôre s'eu dela sôre!

Voiți dôră să fie pământul mai mic, bună ôră după cum este Mercur? Dar nu vedeți, că nici pe acesta nu încăpem, ci de multe ori vêrsăm, chiar din cauza unor caprițe, sângele a mii de ființe inocente? Voiți pôte să fie pământul mai mare? Dar ce am face cu densusul, căci pe lângă tôte încordările seculare nici ađi nu șcim, de cum construcțiunea internă, dar mai că nici jumătate din fața pământului ce forme caracteristice pșede? Unde rêmâne apoi formațiunea lui primitivă?

Susțineți dară și dvôstre cu mine, că mai bună lume de cât pământul nostru nu esistă în sistemul nostru solar. Pământul este un planet de mărime mijlocie, se află în prima jumătate a distanței dela focalar, are ți de 12 ôre și nôpte de 12 ôre, schimbându-se aceste în țerile nôstre cam dela 8 până la 16 unele cu altele. Anutimpurile, care atêrnă dela inclinarea eclipticei, s'unt bine învrêstate și la nici o lume alta nu promet mai multe favoruri de cât pe pământ. Să pôte admite pentru anutimpuri pusețiune mai favorabilă, dēcă inclinarea eclipticei ar cuprinde numai 22¹/₂ graduri, ceea ce pôte că a fost, s'eu pôte să mai urmeze, de ôre ce ânghiul amintit creșce și scade între marginile 28°—18°. Materialul din care se compune este nu chiar de 5 ori așa des ca apa, chiar acomodat pentru de a puté fi supus forțelor nôstre corporali. În pregiurul pământului se află atmosfera, care ni tinde nutrimentul principal, și care ni produce tódéuna ăile mai lungi, de cât cum ar fi, dēcă aerul n'ar esistă. Atmosfera ni oferă aurora cea încântătoare și crepusculul cel admirabil; tot dên-

prin aburii ce o îmbibă ni adapă câmpiele cele însê-tate și astfel li face posibil să ni presteze fruptele necesarie.

Multe s'unt favorurile, care ni le oferă actuala pusețiune a pământului; s'unt mult mai numărôse, de cât cum ar fi, dēcă am da pământului ori pe care dintre pusețiunile ce le au astăzi lumile sistemului nostru solar.

Pentru constituțiunea corpului nostru, cum și pentru țesătura internă și esternă a tuturor celoralalte organisme, pământul în forma sa actuală este de a se consideră ca lumea cea mai bună, cu atât mai vêrtos că pré puternica analiză spectrală ni-a documentat până acum, cumcă tóți membrii sistemului nostru solar, adecă tôte lumile, pe care ne-a condus impetuôsa de curiositate, s'unt compuse din aceleși elemente chemice. Pământul dară în forma sa actuală, s'eu la cazul cel mai bun avênd inclinarea eclipticei de 22¹/₂°, este lumea cea mai bună din întreg sistemul nostru solar.

Și cu tôte aceste nu s'ntem îndestulii cu sôrtea nôstră, dorim o sôrte mai bună, mai fericitoare? Unde să aflăm ôre cauza? Mi se pare că nendestulirea cu sôrtea provine din nepriceperea corectă atât a lucrurilor ce stau cu noi în contact direct, cât și a celorla care ni se înnalță numai puterile spirituali. Omul, care tódéuna se nisueșce a cuprinde în mod pozitiv ceea de ce se apucă, îi va dechieră sus și tare că este îndestulit cu sôrtea sa; dēcă totuși îl mai ađi și pe acesta lamentând, se șcie că tôte plângerile sale provin din pusețiunea nefericită a vecinilor, a semenilor sei, cari ôrbecă în lume fără să șcie da rațiune suficientă despre cel mai mic fenomen ce i se presentéză. Dēcă bêtărânu gârbovit nu mai voieșce să se supună la a dôua capitulație a vieții și doreșce altă vietă mai fericită, cauza o putem presupune chiar numai în slăbiciunile le le produc șcile de ani și deseale schimbări ce-i s'au ivit în vietă. Speranța este prietinel nedespărtibil al spiritului; speranța este isvorul strămurului, care nu încetéză de a însuflă putere nouă în spiritul obosit; speranța este anghira care chiamă spiritul cătră ceva mai înnalț, și care își potențieză intensitatea, s'ar puté șice în proporțiune dréptă cu înaintarea etății ființei pe care o conduce. Lângă speranță punem esperiința, și acesta ne conduce la convingerea, că forțele ce ne-au creat, s'eu isvorul lor adecă Dđeu, a trebuit să aibă un scop mai înnalț, de cât numai să ne facă a înțelegé câteva dintre nenumăratele sale minuni. Este puțină consolare pentru noi, dēcă scopul prevedinței a fost vis-à-vis de noi să ni arete spre esemplu în anelele lui Saturn, că întreg sistemul nostru planetar s'a format după cum ni descrie La Place așa de frumos. Din colo de granițele acestei vieți ne conduce speranța; de aici dar nemulțumirea generală cu lumea această, care totuși rêmâne pentru aceea lumea cea mai bună din întreg sistemul nostru solar!

Teodor Ceontea.

„Troubadourii“ evului de mijloc.

— Schiță istorico-culturală. —

În mijlocul resbelelor pentru cruce, cătră linea seclului XI, când prin convenirea creștinilor apuseni cu muhamedanii rêsăriteni, luesul, datinele și moralul acestor din urmă străbătú și strămută în așa marc măsură socialismul european; tot sub influința spiritului din rêsărit, s'a desvoltat și în apus un soi de poesie, care — cu distincțiune de cea clasică — se numeșce romantică.

La începutul seclului XII un nobil din Limousa, Georg Bechada a descriș intêmplările resbelului prim

în poezie metrică. Puțin după acesta s'au ivit în Fran-
cia meridiană poezii-troubadouri.

În „Provençe“ — odinioară ținut roman — pe
acest timp s'a aredicat acesta poezie la o perfecțiune
considerabilă, cultivând-o în limba provençală; în
curțile splendide și viale din Provençe s'au înființat
primadată așa numite „scanele de amor“ — corts
d'amor — convenirea dōmnelor și domnilor din clasa
nobilă, pentru desbaterea întrebărilor morale; în aceste
s'au arangiat afară de jocurile atletice și concertele prime,
în cari poetul triumfător și-a primit donul din mânile
celei mai frumoase dame.

Afară de faptele eroice, mai ales frumseța feme-
iească se cântă de poesia troubadoură — art de trou-
bar. Principii, conții, baronii încă o cultivau, dar trou-
badourii cei de frunte la început nu se produceau în
persoană, ci pentru acest scop își predădeau produsele
joglarilor, cari stăteau la dispozițiunea lor; jogleur se
derivă din „jocularis“ jucător.

În decursul secolului XII atâta vaza și-a eluptat ar-
tea această, și cu atâta plăcere fu primită, încât nici
autorii mai de frunte nu găsiu dejositor, a se produce
în persoană cu produsele proprie; această impregiurare
a cauzat, că din acest timp numirile de troubadour și
jogleur au figurat în același înțeles.

Troubadourul se respectă ca ori care nobil, și nici
o damă nu credea a fi rușine d'a pași cu dēnsul în
legătură mai intimă, ba dēnsului i dă întâietate față
de ori care nobil. Se vede cât de onorată a fost sta-
rea lor civilă, și din poeziile lor politice, prin cari in-
fluințară mult asupra relațiunilor evului.

Amorul și servițiile acestuia : „galanteria“ și „cour-
tousia“ au fost principiul lor, prin care li se deschise
calea în curțile celor mai renumiți domnitori ai evului;
ca la un Richard cu inimă de leu, Frideric Barbarosa,
la cari fure aplicați ca funcționari.

Astfel s'a estins poesia troubadoură peste Europa
întregă. De și forma acesteia, după impregiurările lo-
cale variă, dar spiritul pe-tot-unde i-a ramas tot acela.
Cu deosebi amorul a fost glorificat, aducându-se acesta
în legătură — une-ori în mod mistic, acuz naiv — cu
idei religioase. Și când rōgă pe Dumneșeu, chipul aman-
tei sale se depinge înaintea ochilor lui, cântă Pons de
Capdeuil; un alt troubadour, Guillem de Cabestaing
neîncetat rōgă pe Précurata, ca să deștepte asemenea
amor și în inima amantei sale, ier Rambaud d'Orange
prețuește mai mult o singură privire amicabila a iubi-
tei sale, decât toate ostenețele a 400 de āngeri, cari se
îngrigesc de dēnsul.

Ací e locul, să vedem espresiunea sensului trou-
badour în vr'o poezie „d'amor“ :

I.

Între mărțișor și aprilie,
Când crēnga flori o cuprinde,
Și paserica saltă voiósă,
Cântându-și melodia frumósă :
Ānima-mi spre amor se tredește,
Copilă frumósă ador,
Sunt ferice numai cu a ei amor —
Ānima mi-a încātușat,
Īnsē plăcere mi-a căștigat !
Numai Alison și nime alta
Alison mi-e amanta.

II.

Numai odată, și-mi dragă, că me iubești,
Ca 'n asta lume pe nime altul nu mai voiești.

Dragă copilă ! eu a ta iubire me fericești,
Cu sārutare-ți ānima mi-o doctorești.

*Ritson's ancient Songs.**

Partea mai prețioasă a poeziei troubadoură sūnt
așa numitele plānsori — plantis — scrise în memoria
iubitei, amicului, binefăcătorului, seu a cutărui individ
de rang mai înalt. Un ton atrăgător sună d. e. din
elegiile lui Born Bertran, scrise în memoria regilor en-
glesii Richard, și Henric II și din poesia lui Pons de
Capdeuil, scrisă în memoria amantei sale Merceur Asa-
lais, Giraud Riguier a escelat prin „ecologe“ sale scrise
în formă de dialog, asemeni acestora au fost și „ten-
sonii“ scrise în formă de dialog. Satira au cultivatu-o
cu mai frumos succes : Born Bertran, Pons de la Garda
și Sordel.

Elementul epic și dramatic chiar așa lipsiau din
poezia troubadoură, ca din cea arabă, sub acārei in-
fluință s'a desvoltat. Īnsē, precum în această narațiunea,
așa se află în cea dintāiele novele și istoriōre de amor,
compuse din anecdote galante. Dintre autorii de astfel
de opuri, cel mai renumit e Peire Vidal.

Câte odată aplicau troubadourii și melodie la poe-
zia lor. Despre Pons de Capdeuil e însemnat, că : „sa-
bia ben trovar e ben vialar e ben cantar“ a știut ver-
sifică, musică și cântă bine.

Prin rebelele contra confesiunilor albigense și val-
dense și prin inquisitiune a perit și această flōre gin-
gase a vieții spirituale de Provençe. Numai în secul
XIV a resărit ierăși în Toulouse și pe la marginile
Garonei.

Italia a fost patria a două a poeziei troubadoură.
Dela mijlocul secolului XI, până cătră finea secolului ur-
mător — adese-ori s'au ivit aici troubadouri din Fran-
cia meridiană. Numai din acest timp au început italie-
nii a cultivă poesia această, înființându-se tot odată
școla troubadoură italiană, a cărei activitate numai la
începutul secolului XIV a încetat, când adecă spiritul
sublim a lui Dante depuse o basă nouă literaturii
italiene.

Poezii mai renumiți din Provençe : Bernard Venta-
dour, Cadenet, Reimbaud de Vagueiras și Peire Vidal
au fost bine primiți în curțile italiene, și când resbelul
contra albigensilor a înecat în sânge civilizațiunea fină
și zimbitoră din Provençe, troubadourii și jogleurii aceș-
tora — dice Fauriel — își gasiră patrie nouă în
Italia.

Afară de poeziile amorose și premărirea frumseței
damelor de curte, s'au estins dēnșii și peste mișcările
italiene, și începură a premări și întâmplările mai în-
semnate ale patriei noue. Cu aceste se produceau nu
numai în curțile domnitorilor, ci și înaintea po-
porului.

După rebelele încinse prin incușițiune, încetând
poezia troubadoură în patria sa natală, a încetat și că-
lătoria acestora în Italia. Primind ideile și limba trou-
badourilor, a pășit în locul lor școla italiană. Un secul
întreg s'au rostit încă provençecele de un Laufranco,
Cicala, Bonifaci Calvo etc. și mai ales de un Sordello
în Mantua, acārui opuri renumite aedură ocasiune la
scrierea celei mai frumoase pagine a „Purgatoriului“ de
Dante.

Troubadourii și în scurtul lor rol au influințat mult
asupra spiritelor și moravelor, glasurile sonore ale poe-
siei lor au încălđit mult timp ānimile, încă și după ce
dēnșii au dispărut.

Nicolau Bejan.

* Poeziile aceste s'au scris cam la 1278 când adecă trou-
badourii, și în genere spiritul frances portă un rol important în
literatura și viața socială engleză. Veđi Taine H. „Istoria lite-
raturii engleze“ tom. I.

Igiena alimentară.

(Înălcarea, înălcare prematură, instantanee, graduată. — Regimul alimentar al copiilor în timpul înălcării.)

Totă lumea, în public, nu dă aceeași semnificație cuvântului înălcare. Pe când unii numesc înălcare încetarea completă a alăptării copiilor, alții nu înțeleg prin acest cuvânt de cât încetarea alăptării dela sin. Pentru Jules Simon, ca pentru tot medicul, cele dintâiu sînt singurele adevărate.

Medicul spitalului de copii pune în axiomă, că „nici odată încetarea alăptării nu trebuie să fie nici prematură nici instantanee”. Când este prematură înălcarea, dice el, întretine consecințe foarte grave în familie și în societate, pe când în Paris mortalitatea noilor născuți înălcăriți pré de timpuriu atinge formidabila proporțiune de 80 până la 90 pentru sută și acesta înfricoșată mortalitate este cu atât mai dificilă a evita, cu cât părinții nu țin de loc compt de primele simptome care le produce.

În timpul primului septenar, dice Jules Simon, copilul înălcă de lapte și nutrit cu substanțe feculente pare a suportă admirabil această practică periculoasă; apoi somnul se turbură, pântecile se distinde. Greutatea copilului decreșce, încetază de a creșce, și când diarea și slăbirea survine, părinții se neliniscesc și se consultă, dar, pericolul e deja amenințator, și câte odată e pré târziu pentru a-l conjură.

În consecință, Jules Simon recomandă cu insistență de a prepară înălcarea încet și graduat; ietă regulile care pune.

Până la 6 luni, dice el, dați lapte, nimic de cât lapte la copil.

Dela 6 luni, decă nimic nu se opune, veți puté adăugă la lapte, mai întâiu odată, apoi de două ori pe zi, o supă de biscot de Bruxelles, séu o supă făcută din făină, lapte fert, puțin zachăr.

Când copilul va fi de un an, laptele trebuie să fie încă basa alimentării sale. Însé i se va da în fie-care zi un ou, bulion de pui, apoi supe grase séu slabe de tapioca, de feculă de curmale séu pâne. Mai târziu, se va adăugă, din când în când acestui regim peșce, gelatină de carne, zamă de carne de vacă séu de pasăre.

Dela 14—15 luni, copilul avënd de ordinar 10—12 dinți, Jules Simon e de părere, că pôte fi nutrit cu carne tocată și pôte sugé bucăți de alimente solide. Legumele el nu autorisă de cât pure feculente și interdice într'un mod formal legumele verđi și fructe; din contră i se pôte da în orele principale ale prânđului, apă ușor roșită cu vin, zacharată și la trebuință decă digestiunea e puțin laborioasă, se adauge puțină apă de Vals séu de Vichy.

Jules Simon sfătueșce de a nu se înălcă copilul dela sinul nutricei de cât în vârsta de 15 séu 16 luni, dar prin această nu se înțelege, că trebuie să fie lipsit de lapte; din contra recomandă a i se da cesci séu biberone de lapte bun de vacă, în unire cu alimentele citate mai sus.

În casurile când nutricea continuă a păzi copilul înălcă, întâlnim ore-care dificultăți a-l face să renunțe la sugere. Jules Simon recomandă mijlocul următor: acoperiți sfărceul cu extract de gențiană, și nu veți întârđia de a vedé inteligența încă adormită a copilului a apucă de minune acest argument facil, dar fără replică.

La 2 ani, dentițiunea timporară a copilului este terminată. Jules Simon consiliéză de a prescrie substanțe din ce în ce mai nutritive. Copilul va face patru mici prânđuri pe zi: diminęta, primul dejun va fi

compus din supă; cătră un-spre-dece ore un al doilea dejun cuprinđend supă, un ou, puțină carne tocată; la 3 ore lapte séu apă cu un biscot; în fine, séra la șese séu șapte ore, o supă grasă séu slabă.

Jules Simon recomandă de a încorporă lapte la aceste diferite alimente, fiind că el repauséză la cel mai bun stomac, câte odată fatigat prin réua inspirațiune a nutricelor și a părinților. Jules Simon este inamicul declarat al plăcintelor și al prăjiturilor zacharate, și el le interdice într'un mod absolut, fand că ele strică apetitul și determină gastralgii și dispepsii.

Fără a necunôșce bunele efecte ale cărnei crude în tratamentul diareei infantile, medicul copiilor este contra abususului de carne nefiertă din cauza proprietății lor de a produce vermi solitari.

Jules Simon consiliéză, după înălcare, de a fixă numărul și momentul prânđurilor. Nimic nu e mai funest la funcțiunea regulată a tubului digestiv, dice el și cu drept cuvânt, această manie atât de înrădęcinate la unele familii de a nu adoptă, nici de a respectă orele determinate pentru principalele prânđuri ale copiilor.

Jules Simon este mare partisan al alăptării până la etate de doi ani, dar nu admite tendințele esagerate a cătoru-va confrăți, a permite biberonul până la etate de 3, 4 și 5 ani. Pentru această el povesteșce istoria unei copile din clientela sa în etate de 3 ani trecuți care refusă de a luă vre o substanță mai mult séu mai puțin azotată.

Adesea bolnavă, ea impunea voințele sale la părinții sei. Jules Simon a vindecat'o de tôte aceste indispozițiuni prin o simplă schimbare de regim în raport cu etatea și trebuințele sale. Câți copii nu se ved paliđi, anemici, a căror stare de febleță nu provine de cât din o alăptare prolongată.

E evident, că înălcarea, chiar gradată, constituind o periódă de tranșițiune între alăptare și un nou sistem de alimentațiune, aduce totdeauna ore-care desordini în funcțiunile aparatului digestiv. Asemenea Jules Simon recomandă la confrății sei de a se păzi și de a nu osteni de a inspectă cu atențiune hainele. În dată ce ele se vor alteră și vor încetă de a presentă o omogenitate perfectă de consistență și de culóre, dice el, puneți în usagiu o medicațiune unde apele minerale alcaline, câte-va spălături emoliente, lasativele séu astringentele vor formă basa.

P. M. R.

Despre lux.

— După E. Pelletan. —

Luxul este un despot recunoscut, iubit, dar totuși e un despot.

Fie-care din noi, mic séu mare, avut séu fără mijloce, plătim cu voie séu fără voie, tributul nostru acestei majestăți care se numeșce rochia de catifea.

Părerea mea nu este séu reinviám legile din evul de mijloc contra luxului și séu hotărím, prin decret, ce are séu mânance și séu îmbrace fie-care. Multămită naturei sale de Proteu, luxul a scăpat și va fi totdeauna ferit de controlul și regulamentele polițieneșci.

Cu ce începe și unde se isprăveșce?

De ce bei vin? Apa e de ajuns.

Pentru ce cămașă? Dacul purtă numai cogioc. Odinióră, decă ne-am luă după Diogene, strachina eră ceva de prisos.

Dar ce e lucsul considerat în partea lui cea bună? Este un instinct al naturei, frumosul pe lângă util, arta la începutul ei.

În vremurile de sëlăbăticie, când industria nu șciea

âncă se facă nimic din materie, omul ca să de o formă instinctului său își măzgăliă corpul de sus până jos. Pretindem că astfel a început luxul. Ce vreți? Copilul tipăcântău, și mai târziu vorbește.

Din ziua în care omul a lucrat materia spre a se servi cu ea, Chines și Etrusc, a căutat să o infumuseze spre a o apropia de spiritul său. Ce rău i făcea oia?

I trebuie vasul și pe dată huma se noblește prin desemn și prin pictură.

Înzestrat cu puterea de a crea, el căută în fiecare secol să completeze traiul său în toate câte privesc la persoana, toaleta și mobilele sale.

Astfel vedem pe dânsul și în giurul lui mătasa, inul, aurul, marmora, porfirul, rubinele, diamantele lucrute, țesute, sculptate, care spun spiritului omului, că, de și el respiră și mănâncă ca ori care alt animal, dar are asupra lor superioritatea de a spiritualiza, de a poetisa corpul său făcându-l din ce în ce mai frumos.

Luxul este dar pentru om necesitatea ce simte de a înfrumuseța cât se poate mai bine lucrul eșit din mâinile lui.

Cine vră astăzi să desființeze luxul cu o trăsătură de condei, voiește nu numai să smulgă din sufletul omului prima pasiune, iubirea cătră frumos, dară vră să desființeze, una după alta, toate industriile; căci pe lume nu e nici un produs, nici un grăunte transformat de mână și aruncat în vârtejul existenței noastre, pe care luxul să nu-l fi însemnat în trecut cu sigiliul său.

Luxul face dar parte din omenire și contribuie mai mult și mai puțin la opera civilizațiunii. Nimic nu e mai nimerit ca bogatul să bea în cupe de aur nectarul pământului, să respire din cristal parfumurile fie-căruia continent, să îmbrace blănurile cele mai scumpe, și să se plimbe pe sus ca o divinitate cu iuțela fulgerului. Numai astfel Europa întinde mâna Asiei și Asia Americii, numai așa vântul dela sud și vântul dela nord ne aduce și ne duce pe Oceanul Atlantic dela un țărm la altul, bunătațile de tot felul ce cresc în cele două lumi.

Cine ați ar ave spiritul așa de inapoiat, așa de barbar, ca să mai încerce să de inapoi pe Englitera și Franția și să le aducă acolo unde erau Lacedemonienii?

Dacă luxul a intrat cu drept cuvânt în obiceiurile bogăților, nu se cuvine însă a se închina lui. Vița nu stă numai în a născoci într'una bucate mai gustoase pentru stomacul nostru, și a pune un mărgăritar mai mult pe fruntea unei Cleopatre de teatru.

Să fie Dâmnă, înfrumusețarea vestmântului singura noastră ambițiune și bogăția singura noastră fericire? Creatorul făcând pe om după chipul și asemănarea sa, descindând în el prin inteligența ce i-a dat, n'a prețuit vița de puțin în cât el se credea că și-a împlinit scopul pe pământ decât mănâncă un „pâté de Perigard” și decât călărește „un pursang”, și că se ori-ce s'ar dice, omul nu a fost creat ca pământul pentru a-și umfla penele și a lucra la sora; morala eternă a lumii va crede și va dice totdeauna, că omul a fost făcut pentru a lucra și a răspândi.

Cât timp va fi un cer d'asupra capetelor noastre și o privire rădicată spre cer, virtutea și gloria vor fi totdeauna mai pe sus de poleiala și de ce bate numai la ochiu.

Un lux fără frâu, venit nu se știe de unde, se introduce în societate și o va copleși. De aci vine, că lumea se împarte nu după merit, ci după aceea ce poate reprezenta, că fie-care posedă și caută să facă mai mult șgomot decât vecinul său. De aci vine acesta epidemie,

acesta întrecere, acesta beție de dantele, atlas, diamante și aur.

Priviți acea femeie fină, frumoasă, care stă pe fotoliul său cu capul rezemat pe mână, ca statua înmărmurită a durerii. O lacrimă curge încet pe obrazul său, suspinele plânsului agită diamantele prinse pe pieptul ei, precum vâul agită schintearea stelelor pe luciul mării. Pentru ce plânge ca o palidă Hecubă?

Mărta i-a smuls vre-un copil și un „Krach” de bursă i-a înghițit averea? Nu, bărbatul ei i-a refuzat o coronă de briliante de zece mii franci.

În acest moment se gândește la umilirea înfrumuseței ei în viitorul bal, la o altă femeie, care, putând arunca zece mii franci în perul său, va fi mai fericită decât dânsa.

Suferă foarte mult cu toate mișcările și se crede mai nenorocită de cât sârmana care încinge cu o sdrênță de mătasa corpul ei veștejit. Ea a dis, a jurat că va ave aceea coronă de briliante. În adevăr o are; dar cine i-a plătit-o?...

C. I. Polys.

Sigilarea scrisorilor.

A sigilă o scrisore nu este un lucru tocmai așa ușor cum și-l poate închipui cineva. În toți timpii s'a dat o mare însemnătate acestei operațiuni și se știe, că grecii își dedeau o mare ostentă spre a găsi un chip foarte sigur pentru a sigilă plicurile.

Ei procedau înfășurând hârtia scrisă în forma de cilindru puțin cam turtit, pe care-l legau apoi cu o panglică îngustă și cu un fir de ață pe care eră pus sigiliul. Acest sigiliu eră de cêră și de pământ galben. Romanii adoptară aceeași metodă, dar o încungiură de mai multe precauțiuni. Ei începură prin a învâli scrisorea, înfășurând-o într'un fel de hârtie grăsoasă de piele, apoi o străpungeau cu o sfôră ale cărei capete erău prinse cu un sigiliu. Acest sigiliu eră de cêră și de tibișir făcut în formă de cocă.

Dar falsificatorii și violatorii de scrisori nu întârziară d'a găsi mijlocul să desprindă firul de ață petrecând un ac ars prin cêră. Arta de a desigilă scrisorile fu împinsă atât de departe sub Nerone, în cât lumea fu nevoită să se gândească la noi procedări spre a protege secretul scrisorilor.

În Franția, se întrebunță în cele dintăiu timpuri cêra ordinară, lăsându-i colorea ei brună naturală. Apoi fu întrebunțată albă, cenușie, galbenă. Acesta din urmă colorea a fost conservată până în zilele noastre pentru unele acte oficiale făcute pe pergament.

Cêra de Spania (roșie) înlocui în genere, pentru sigilarea plicurilor, întrebunțarea ori cărei alte materii. Tocmai pe la 1550 un parisian, anume Rousseau, inventă acesta compozițiune rășinosă careia i se dete denumirea de cêră de Spania, nu șcim pentru ce.

Întrebunțarea bulinelor datéză din 1624. Dela acesta epocă s'a adoptat chipul d'a îndoi scrisorile și a viri marginile lor una într'alta. Scrisorea închisă cu un fir de ață încetă de atunci încôce d'a mai fi la modă. Cu toate aceste pe la curte și prin lumea elegantă hârta se îndia de mai multe ori peziș și curmeșis, ier marginile erău potrivite să vină una lângă alta. Aceste margini erău petrecute apoi odată și de mai multe ori cu o fâșie de hârtie și cu o panglică, ale cărei capete erău prinse cu un sigiliu de cêră galbenă și roșie.

În fine veni moda plicurilor. Ea este cu totul modernă. În primii ani ai acestui secol, administrațiunea și comerțul își închideau în genere scrisorile vărând o margine într'alta și punând un bulin între ele. Mai târziu, administrațiunea părăsi acest obicei și se servi cu plicuri de o dimensiune mare.

R.

12

Despre „chic“.

De multe ori auzim în societate dicându-se, că cutare persoană e cu „chic“. E bine, ce va să zică cuvântul acesta? Ce este a fi cu chic?

Cuvântul „chic“ își trage originea din Paris. S'a născut în atelierile de acolo, și de și se simte pe el un fel de miros de tutun, totuși e vial și cu spirit. Un parvenu, de care se ocupă femeile cele mai frumoase și bărbații cei mai nobili. Ma și din eroism i compete o părțică. Cuvântul „chic“ exprimă în mod admirabil ceea ce vră să zică, și astăzi deja ș-a câștigat indigenat pretotindene. Are două specii: chicul adevărat și chicul fals.

Chicul nu e nobilitate, nu stare 'naltă, nici frumusețe, nici avere, ma nici spirit. Chicul e însuși el.

Chicul se poartă pentru starea 'naltă, dar totuși nu fie-care om de stare 'naltă e cu chic. O mulțime de milionari n'au nici idee de chic.

Chicul în educațiune consiste în aceea, ca băieții să știe călări, notă, duelă etc. ca englesii. Jocul de biliard încă e chic. Dar domino nu mai e acela.

Bărbatul cu chic se îmbracă simplu, dar totdeauna conform împregiurărilor. Până la patru ore după mieznoapte nu îmbracă roc de salon, la din contra ar trece de un notar public. Dela șapte ore încolo poartă tot vestminte negre, eșceptând vėra. Nu poartă bijuterii, afară de un anel pe deget și ierna un ac pe năframa dela gât.

Ănelele bărbătești de modă formeză o verigă lată de aur, cu pėtră. Zafirul e chic, smaragdul nu e. Sėra trei mărgele, nici odată nu diamant, și în deosebi nu mare. Lanț de orologiu scurt. Nasturii dela manchetă pot să fie scumpi, însă nu este iertat să se vėdă acesta.

Vestmintele pot să fie vechi, dar cămașa să fie totdeauna necriticabilă. Cavalerul frances sėu engles îmbracă și cel mai dur postav, dar cămeșile lui sėnt gătite totdeauna din pânza cea mai fină, ier ciorapii din mėtasă.

Tot ceea ce este bătėtor la ochi pe lărbat, nu e chic: vestmėntul de croiu curios, trăsura de formă fantastică, îmbrăcămėntul extravagant al servitorilor.

Bărbatul cu chic se ocupă puțin de politică.

Arțile tóte sėnt — chic, mai ales pictura. Bărbații mari se servese de pseudonime decă scriu, dar la picture își subsėmnă numele.

Sėnt secolii cari se numesc cu chic. Așá a fost secolul al XVI-le și al XVIII-le.

În literatură asemenea sėnt autori cu chic. Așá este Feuillet, madame Girardin, Droz etc.; la románi Urechia, Zamfirescu etc. Gambetta nu e cu chic, dar cuvėntările lui sėnt cu chic, precum și complimentele lui făcute damelor.

Este chic a petrece unele anutimpuri în unele localități, ierna la Nizza, primăvėra la Paris, vėra la băi, tómnă la sate.

Ómenii cu chic sėnt fórte complesanți față de servitori, decă umblă des în cutare casă, le adresă în trėcăt câte o vorbă. În negustorii sėu în cafenele nici odată nu-și ieu jos pėlėria. Decă pe trepte întâlnesc vr'ó simplă subretă, o salută.

Ómenii acestia nici odată nu vorbesc despre bani. Ei nici nu pronuncie cuvėntul acesta. Din conversațiunea lor nici odată nu poți află decă ei sėnt bogăți sėu

săraci. Un om cu chic nici odată nu đice: „la moșia mea“, ci totdeauna: „la mine acasă“. El nici odată nu 'ntrebă de amicii sei, cât a costat ceva? Dėnsul nici despre aceea nu vorbește, că ce face.

În România este cu chic a fi bucureșcėnă, ați cum-pėră tóte dela Paris sėu cel puțin dela negustori francesi, a conversă franțozește.

Femeile cu chic se îmbracă frumos și bine, dar nu esagerat frumos. Ele peste đi nu se prė îmbracă, ci își rezervă tótă eleganța pentru sėră. Trăsurrele elegante și primiriile, firește, aparțin chicului.

Intocmai ca la bărbați, așá și la femei, este chic a sprigini arțile și a escelă în ele. Dar literatura nu se póte lăudă cu acest favor. Multe femei scriu romanuri sėu alte lucrări, dar pentru tótă lumea nu ș-ar subscrie numele.

Va să zică și în chic domnește un fel de modă, prin urmare și în chic se fac de multe ori schimbări.

Eu aș dori ca la noi románii să fie chic spriginierea literaturii. Ca damele nóstre să nu cetescă tot scrieri străine, ci să-și aducă aminte, că avem și noi scrieri și întreprinderi literare vrednice de spriginit.

Acesta ar fi un chic prė frumos. Acesta ar fi un chic original românesc.

Surori române, haidam să-l introducem!

Rosa Trandafir.

E c h o.

În cancelariile autorităților este obiceiul de a se scrie la sfırșitul fie-cărei adrese acesta frasă stereotipă:

„Binevoiiți, ve rog, dle... a primi încredințarea osebitei mele considerațiuni“.

Un copist, de vr'ó 15 ani în cancelaria ministerului de finanțe, voind să se retragă din acesta onorabilă funcțiune, își scris demisiunea cătră ministru și la sfırșit adăugă, din grabă și nebăgare de sėmă:

„Binevoiiți, ve rog, dle Ministru, a primi încredințarea obsitei mele considerațiuni“.

Căt adevėr într'ó greșelă!

*

Reciprocitate.

A. Adevėrat să fie, că ai intrat în tovărășie cu bogatul C., dta, care n'ai nici o lăscăe capital?

B. Așá e; n'am bani, dar am esperință. Am încheiat un contract pentru cinci ani; la 'mplinirea termenului voiu avė eu bani și el va avė esperință. Veđi dar, că asociațiunea nóstră este întemciată pe principiul reciprocității.

*

Un tinėr preot catolic găsi următorul mijloc d'a demonstra credincioșilor sei misterul trinității. El își scóse pėlėria (ricorn) și dișe:

„Iecă un corn al pėlėriei, acesta face unul; iecă alt corn al pėlėriei, acesta face două; iecă un al treilea corn al pėlėriei, acesta face trei. Și totuși nu e decăt o singură pėlėrie în trei cornuri.“

*

Un domn strigă în tóte cafenelele, că peste curėnd are să omóre sute de ómeni.

Arestat pentru aceste amenințări, el se desvinovați astfel:

— Domnule procuror, am đis că voiu omóri sute de ómeni, pentru că... m'am făcut doctor!

*

Într'ó đi, lui Dyonisiu Tiranul, i veni pofta să mănance, ca și Spartanii o supă nėgră; dar, aducėndu-i-se, abiă duse lingura la gură și strimbă din nas.

— Ce! nu ve place, Sire? — îl întrebă, cu mult respect, unul din curtenii sei.

— Cum se-mi placă... decât Spartanii mâncau astfel de mâncare, ei trebuia să fi fost porci.

— Nu, Sire, Spartanii n'au fost porci, dar supei voștre lipsește niște arome ce puneau ei.

— Si cari sânt acele arome?

— Munca și fîomea.

Literatura și arte.

De pe tron la șașafod. Sub acest titlu a apărut, în editura librăriei S. Samitea în Craiova, o narațiune istorică, de W. Frey, tradusă românește. Pe pagina primă a învelitōrei se află și o frumoșică vignetă. Prețul 50 bani. Se află de vîndare la numita librărie, precum și la altele din România.

Opera din București. Cetim în „Românul”, că direcțiunea operei ar fi prezentat, acum câteva zile, comitetului teatrelor programa sa pentru viitoarea campania. Direcțiunea operei propune d'a înlocui opera italiană prin opera comică și bufă franceză și d'a începe stagiunea printr'o serie de reprezentațiuni a operilor lui Richard Wagner. Aceste reprezentațiuni se vor da de o trupă d'elită, recrutată printre cele mai bune interprete ale operilor marelui compositor germân. Acesta trupă ar aduce cu dînsa o escelintă orchestră, decorațiuni, accesorii, etc. La Londra, și probabil supț direcțiunea lui Wagner, acesta trupă va inaugura reprezentațiunile sale.

Un tablou național. Dl colonel Papasoglu la București a litografiat marea și glorioasă bătălie a lui Ștefan Voda al Moldovei, la codrul Cosminului, când năvăli cu nebulie în ținutul frumōsei Moldavii, craiul leșilor Albert, cu 80.000 oștire la anul 1497 pe care vitēzul dl Ștefan al V cel mare, i prăpădi cu mica lui oștire numai de 20.000 ômeni și i luă la gônă până i scōse din ținuturile sale, de abia putu scăpă Albert cu puțini ômeni ce-i mai rămăsesse. În acesta bătălie se vede Ștefan cel mare lucrat în tocmăi după portretul seu ce s'au găsit pe evangelia adusă de Academia română dela Cernăuți și pe care Academia l'a găsit ca cel mai adevărat. Eroul Moldovei s'a lucrat călare îmbrăcat în zale de fier și înarmat cu acele arme ale secolului seu. Asemenea și totă oștirea sa.

Avis. Piesele musicale, eșite în editura societății academice „România Jună” din Viena: „Camelii”, vals de C. G. Porumbescu (1 fl. = 2 fr. 20 cent.) „Dina Dunării”, polca mazurca de C. G. Porumbescu (50 cr. = 1 fr. 10 cent.) și „Fleur roumaine”, polca franț. de Eduard Strauss (72 cr.), lôte compuse pentru pian, se vor vinde de aci încolo cu scădēment de 30% din prețurile indicate. Acei, cari doresc să aibă aceste piese, binevoiescă a se adresă cătră comitetul societății: VIII Lange Gasse 4. Onoratele redacțiuni ale diarelor române sînt rugate a lua în mod binevoitor notiță despre acesta. *Emilian Popoviciu* vice-pres. *I. T. Mera* secretar.

Diariștic. „Hygea” se numește o revistă sciințifică și literară apărută la Vâslui, destinată pentru educațiunea poporului și dedicată bunelor mame; va apăre de dōue ori pe lună sub redacțiunea dlui dr. Muntean.

Ce nou?

Sciri personale. Dl *Timoteiu Cipariu* a anunțiat, că în anul acesta va merge să participe la ședințele sesiunii generale a Academiei Române. — Dl *Avram Berlogia* a fost numit judecător suplent la forul apelător tabla regescă din Budapesta. — Dl *B. P. Hasdeu* a fost ales decan la facultatea de litere a universității din București.

Academia Română ținu vineri ședință publică. Dl *Dim. A. Sterdza* ceti o lucrare de *Carmen Sylva*.

Dl *S. Fl. Mărian* ceti discursul de recepțiune despre „*Chromatica poporului român*”, la care respunse dl *Hășdeu*. Din celelalte ședințe mai amintim, că pentru premiul Năsturel de 5000 lei, destinat unei disertațiuni asupra Țeranului român s'a prezentat un singur manuscris. Frații *Daniel* din Iași au donat 15.000 lei în 30 obligațiuni de stat cu 6 la sută pentru înavușirea colecțiunilor Academiei, privitoare la istoria țerii. Dl *V. A. Urechia* a depus la Academie manuscritele defunctului *G. Săulescu*, în număr de 23 volumuri, rogând Academia să alēgă o comisiune care dimpreună cu comisiunea numită de ministeriul cultelor să alēgă manuscritele ce ar fi bine să se tipărească. Episcopul *Melchisedec* ceti biografia episcopului *Dionisie* dela *Buzeu*, fost membru ordinar al Academiei. Dl *St. I. Fălcoian* invită Academia spre a face o excursiune în corpore la *Turnul-Severin* spre a studiă resturile monumentalului pod al lui *Trăian*. Dl *Barițiu* ceti raportul seu despre desvîlirea monumentului lui *A. Papiu Ilarian* în *Sibiu*.

Aniversaria proclamării regatului român s'a serbat la București în 14/26 martie cu pompă simplă. La ôrele 11 s'a celebrat un Tedeum la mitropolie în fața ministrilor, a reprezentanților puterilor străine, a senatorilor și deputaților, precum și a unui număr și ales public. Apoi senatorii și deputații prezenți și o mulțime de cetățeni s'au înscris la palat.

„**Albina**”, institutul de credit și economii din Sibiu a ținut adunarea sa generală de est-timp la 24 martie, cu puțină interesare din partea acționarilor. S'a decis, ca cuponul acțiunilor scădător la 1 iulie să se plătescă cu 10 fl. Așa dară institutul pân'acuma a tot înaintat.

Universitatea din Cernăuți. Dilele aceste a apărut programa universității din Cernăuți pentru semestrul de vēră (1 martie — 1 august 1882); afară de cursurile dela facultatea teologică, care se predau mai tôte în limba română, mai vedem însemnat și la facultatea filosofică următorii curs în limba română: „Istoria limbei și literaturii românești până la anul 1821”, de profesorul *Ion G. Sbiera*. În semestrul de iernă 1881—1882, universitatea a numărat peste tot 264 auditori, dintre cari 70 la teologie, 121 la drept, 59 la facultatea filosofica și 14 auditori la farmacie. După naționalitate au fost români 97, germâni 95, ruteni 45, polonezi 26, cehi 1.

Statua lui Ștefan cel Mare. „*Gazette de Roumanie*” ȳice, că lucrările pregătitoare pentru ridicarea statuei lui Ștefan cel Mare vor începe în curēnd la Iași. Spre a înlătură o pierdere de timp și de bani, comitetul a hotărît să nu facă nici o modificare nouă la statua domnitorului Moldovei și să păstreze modelul adoptat la început.

Emigrarea evreilor din România. Cetim în „*Adevărul*” din *Focșani*: Se ȳice, că și din orașul nostru ar fi să plece la Palestina vr'o 30 de familii de evrei. Dela *Bacău* ar fi să apuce drumul spre pămēntul făgăduinței vr'o 50 de familii; din *Moinești*, vr'o 20 și din *Adjud* nu mai șcim câte! Societatea *Sion*, din *Galați*, a votat 10.000 franci în favōrea colonisării Palestinei. La *Iași*, s'a format un comitet care cuprinde pe membrii cei mai influenți ai comunității israelite, pentru a stringe subscripțiile în același scop. Societatea de colonisare a Palestinei din *Bêrlad*, a trāmis un delegat în Pămēntul Făgăduinței, pentru a se întelege cu guvernatorul în privința cumpărării pămēnturilor. Dacă se ajung la învoiēlă, se va face o primă încercare în curentul verei viitoare, trāmițēndu-se ȳece familii evreiești din *Bêrlad* pentru a se stabili în Palestina.

Au murit: *Iustin Popfii*, paroc și protopop de Leta-mare în diecesa Orădii-mari, la 27 martie, în anul al 41-le al vieții sale. Repausatul s-a început cariera frumos, talentul seu eminent și promitea un viitor strălucit. Născut la 23 nov. 1841 în comuna Dijer al comitatului Biharia, după terminarea cursului gimnazial în Oradea-mare, făcând studiile teologice aici și în Viena. Hirotonit în 1863, fu aplicat întâiu în cancelăria guvernului diecesan, apoi fu numit profesor de religiuinea gr. c. și de limba și literatura română la gimnaziul de aici, mai târziu și vice-rector în seminariul de băieți. Ca orator bisericesc își câștiga renume. Fondă și o întreprindere de cuvântări bisericești, sub titlul „Amvonul“, care însă apărură numai un an. În anii de mai nainte ocupându-se și cu poezia, s-au publicat lucrările pe acest teren în o culegere, adaugându-i și un tratat relativ la istoria literaturii, sub titlul: „Poesie și prosă“. La începutul anului 1880 se mută din Oradea-mare la Leta-mare, unde funcționa ca paroc și protopop până la mărtea sa. La începutul anului trecut mai renvia „Amvonul“, dar de asta-dată întreprinderea trăi și mai scurt timp. Încât șcim, el a lăsat după sine mai multe scrieri. Mărtea i-a fost grabnică și neașteptată. A bolit numai trei zile. În mormântarea se făcū în 29 martie, pontificând Rds. D. canonic dr. Augustin Lauran, asistat de 16 preoți, și fiind de față un public foarte numeros. Clerul diecesan i va redica monument la mormânt. *Elena Den. Asian*, preotésă văduvă, mama dlui Benjamin Densuşan vicar în Hațeg, și a dlor Arone și Nicolae Densuşan, bine cunoscuți în literatura română, la 2 martie, la Densuş, în etate de 72 ani și în al 25-le al văduviei sale. — *Basilii Florean*, fost învățator granițăresc în Hațeg, la Sibiu, în 14/26 martie.

Cronica lumii.

O dómna și o bróscă țestósă. Este ce-va cu totul neplăcut d'a fi jicuit în timpul când cine-va se îmbăiază. O dómna se 'mbăia în locul Chatangua. Pe timpul când își luă baia, o bróscă țestósă o apucă cu dinții de ureche ș'ar fi fost de sigur trasă în fund decă nu i-ar fi venit repede ajutóre. N'a fost cu puțință s'o deslipescă de tenacele animal, căruia chiar după ce i-a sdrăbit capul, a trebuit mai bine de deuce minute de silințe pentru a-i descleștă una d'alta fălcile ce se încheștase pe urechia dómnei. Putem dice cu drept cuvânt, că acésta biétă dómna a fost cu adevărat torturată.

Nihiliste în harămurile din Constantinopol. Câteva luni înainte, sosise în Constantinopol o rusocioă, care se numia principesa Woroneff, și eră de o rară frumuseță. Ea se instală într'unul din otele, unde primi în curënd visitele mai multor pași și ómeni de lume. Unul din acești din urmă, căruia ea i refuzase întrarea, o denuncia poliției ca nihilistă. Poliția făcū îndată o perchișiție în camerele ei, și găsi că denunciarea eră într'adevăr întemeiată. Se confiscară cu acest privilegiu scrisori de ale pașilor și alți demnitari, cari fură remise sultanului. Un decret imperial ordonă fără întârziare isgonirea prietinsiei principese. Din hărțile confiscate s'a vėđut, că nihilista rusă stătea în corespundențe cu odaliștele din h. emurile mai multor demnitari, cari la rėndul lor întrețineau relații cu odaliștele sultanului. În frică de a nu-și vedé femeile emancipându-se, sultanul a ordonat pe viitor o veghere mai severă a haremului seu și curmarea ori căror relații între ei și alte haremuri.

Ghicitură numerică

de B. O. Popescu.

1. 7. 8. 4. 7. Un nume de botez bărbătesc.
 2. 8. 4. 6. Arborele sacru, dedicat Minervei.
 3. 4. 9. 4. 8. 4. 10. O insulă în marea mediterană.
 4. 8. 4. 2. 11. O cetate derimată de Greci, în Asia mică.
 5. 2. 9. 4. 3. Una dintre cele opt provincii din Hellas (Grecia de mijloc.)
 6. 4. 2. 8. 4. 11. 10. Un instrument de musică.
 7. 8. 4. 7. O pasere răpitoare.
 8. 4. 6. 4. 10. Un nume de botez femeiesc.
 9. 10. 4. 9. 7. 3. Un fluviu în Asia mica în Eolis.
 10. 11. 9. 2. 11. 10. O cetate în Italia.
 11. 4. 9. 4. 10. 3. Un belliduce grec, din evul vechiu.
- 1—11. Numele unui redactor, dela o fôie beletristică din Austro-Ungaria.

Literele inițiale cetite din sus în jos ne dau tot acest nume.

Terminul de deslegare e 13 aprilie. Ca totdeuna, și de asta-dată se va sorti o carte între deslegători.

Deslegarea logogrifului din nr. 10: „Iancu, Octavian, Aetna, Naum, Ebro, Var, Avignon, Nabo, Cer, Evrei, Agram“.

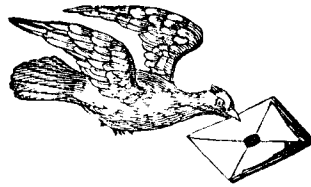
Literele inițiale cetite de sus în jos dau numele: „Ioane Vancea“.

Iér literele finale cetite de jos în sus dau numele: „Miron Romanu“.

Bine l'au deslegat dómnele și domnișórele: Maria Popescu, Emilia Onciu n. Ciavo,chi, Emilia Pop, Clara Simonoviciu, Silvia Tămășdan, Irina Antal, Eufemia Duma, Adelaida Corcheș, Octavia Groza, Alesandra Dirlea, Sidonia Majoru, Icon'a Borca, Emilia Martini, și dnii Andrei Boborony și B. P. Popescu.

Premiul l'a câștigat domnișóra Adelaida Corcheș în Câmpeni.

Poșta Redacțiunii.

Observari la „Igienă vederii în școli“. În forma asta nu se pôte. Dar de vei prelucrá-o, în formă de articol, se va puté întrebuința în „Șeđtóre“.

Flora din poiană. Credem, că Flora e foarte frumoasă, însă nu din versul acesta, ci din epistola de lângă vers. Așteptăm cea

promisă pentru „Șeđtóre“.

Dlul D. O. O. in Cernauti. A sosit. Forma corespunde. Cât mai curėnd.

Paris. A sosit târđiu. Durere, pentru numărul viitor nu va mai avé interesul actualității.

Iasi. Așteptăm cele promise cu multă complexanță.

Voiam se 'nec. Nu se pôte. Cealaltă dóră în „Șeđtóre“.

Călindarul săptămănei.

Ziua sept.	st. n.		Numele sântilor și serbătorile.	Sórele	
	v.	n.		resare	apune
Dumineca	21	2	Cuv. P. Jac. episc.	5 36	6 33
Luni	22	3	Muc. Vasile.	5 34	6 34
Marti	23	4	Cuv. Nicon.	5 31	6 36
Mercuri	24	5	Cuv. Zacharie.	5 29	6 38
Joi	25	6	(†) <i>Bunavestire.</i>	5 27	6 40
Vineri	26	7	(†) <i>Vinerea patim.</i>	5 24	6 42
Sâmbeta	27	8	S. Matrona.	5 22	6 43

Proprietar, redactor respunđător și editor: **IOSIF VULCAN.**

Cu tipariul lui Eugeniu Hollósyin Oradea-mare. Strada principală nr 274..